

Γ' ΤΑΞΗ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

§9

Οἷον καί φοβηθῆναι καί θαρρῆσαι καί ἐπιθυμῆσαι καί ὀργισθῆναι καί ἐλεῆσαι καί ὄλως ἡσθῆναι καί λυπηθῆναι ἔστι καί μᾶλλον καί ἥττον καί ἀμφότερα οὐκ εὔ· τό δ' ὅτε δεῖ καί ἐφ' οἷς καί πρός οὓς καί οὐ ἔνεκα καί ὡς δεῖ, μέσον τε καί ἄριστον, ὅπερ ἐστί τῆς ἀρετῆς. Ὅμοίως δέ καί περί τὰς πράξεις ἔστιν ὑπερβολή καί ἔλλειψις καί τό μέσον. Ἡ δ' ἀρετή περί πάθη καί πράξεις ἐστίν, ἐν οἷς ἡ μέν ὑπερβολή ἀμαρτάνεται καί ψέγεται καί ἡ ἔλλειψις, τό δέ μέσον ἐπαινεῖται καί κατορθοῦται· ταῦτα δ' ἀμφω τῆς ἀρετῆς. Μεσότης τις ἄρα ἐστίν ἡ ἀρετή, στοχαστική γε οὖσα τοῦ μέσου.

§10

..... Ἔστιν ἄρα ἡ ἀρετή ἕξις προαιρετική, ἐν μεσότητι οὖσα τῇ πρός ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καί ᾧ ἂν ὁ φρόνιμος ὀρίσειεν. Μεσότης δέ δύο κακιῶν, τῆς μέν καθ' ὑπερβολήν τῆς δέ κατ' ἔλλειψιν· καί ἔτι τῷ τὰς μέν ἐλλείπειν τὰς δ' ὑπερβάλλειν τοῦ δέοντος ἐν τε τοῖς πάθεσι καί ἐν ταῖς πράξεσι, τήν δ' ἀρετήν τό μέσον καί εὐρίσκειν καί αἰρεῖσθαι.

Παρατηρήσεις

1) Να μεταφράσετε το πρώτο απόσπασμα που σας δίνεται στη νέα ελληνική.

(Μονάδες 10)

2) Με τη βοήθεια των χωρίων του 1ου αποσπάσματος (§9) να καταγράψετε τις προϋποθέσεις που διασφαλίζουν τη μεσότητα στα πάθη και στις πράξεις, τι σημαίνει το πλήθος αυτών και πως ερμηνεύεται η χρήση του δεῖ.

(Μονάδες 10)

3) Ποιο είναι το προσεγές γένος της αρετής και ποια η ειδοποιός της διαφορά όπως περιλαμβάνεται στον ορισμό της; (παράγραφος 10)

(Μονάδες 10)

4) Με βάση τον ορισμό της αρετής, που δίνει ο Αριστοτέλης να εξηγήσετε τι σημαίνει υποκειμενικός και αντικειμενικός χαρακτήρας της αρετής (παράγραφος 10).

(Μονάδες 10)

5) Ποιες απόψεις είχαν διατυπώσει άλλοι φιλόσοφοι για την ευδαιμονία και πως ορίζεται από τον Αριστοτέλη;

(μονάδες 10)

6) α) Να εντοπίσετε λέξεις των κειμένων που σας δίνονται που έχουν ετυμολογικής συγγένεια με τις παρακάτω (μια λέξη για κάθε μία που σας δίνεται)
- οντότητα - αναβλητικός - λιποτάκτης - ηδονικός - παραίτηση

(Μονάδες 5)

β) Μέσον, πάθεσι, λόγω, εὖ, ὅλως: χρησιμοποιώντας το θέμα των παραπάνω λέξεων ως πρωτο συνθετικό να γραφете 10 σύνθετες λέξεις στη νέα ελληνική. (Δύο λέξεις για το καθένα απ' τα παραπάνω)

(Μονάδες 5)

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Οὐκουν χαλεπὸν γνῶναι, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐδὲν περὶ πολιτείας εἰσὶν αἱ πρὸς ἀλλήλους διαφοραί, ἀλλὰ περὶ τῶν ἰδία συμφερόντων ἐκάστω. Ὑμᾶς οὖν χρὴ ἐκ τούτων δοκιμάζειν τοὺς πολίτας, σκοποῦντας μὲν ὅπως ἦσαν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πεπολιτευμένοι, ζητοῦντας δὲ εἴ τις αὐτοῖς ἐγίγνετο ὠφέλεια τῶν πραγμάτων μεταπεσόντων· οὕτως γὰρ ἂν δικαιοτάτην τὴν κρίσιν περὶ αὐτῶν ποιήσθε. Ἐγὼ τοίνυν ἡγοῦμαι, ὅσοι μὲν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἄτιμοι ἦσαν ἢ εὐθύνας δεδωκότες ἢ τῶν ὄντων ἀπεστερημένοι ἢ ἄλλη τινὶ συμφορᾷ τοιαύτη κεχρημένοι, προσήκειν αὐτοῖς ἕτερας ἐπιθυμεῖν πολιτείας, ἐλπίζοντας τὴν μεταβολὴν ὠφέλειάν τινά αὐτοῖς ἔσεσθαι.

Λυσίου, Δήμου Καταλύσεως Ἀπολογία 10-11

Λεξιλόγιο

εὐθύνας δίδωμι=λογοδοτώ

Παρατηρήσεις

Γ1. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική το απόσπασμα.

(Μονάδες 20)

Γ2.α. Να μεταφέρετε τις παρακάτω αντωνυμίες του κειμένου στον αντίθετο αριθμό (από αυτόν στον οποίο απαντώνται στο κείμενο) και στα υπόλοιπα γένη: ἐκάστω, τοιαύτη, αὐτοῖς.

(Μονάδες 5)

Γ2.β. γνῶναι: να αντικατασταθεί χρονικά

δεδωκότες: να γράψετε το γ' ενικό πρόσωπο οριστικής όλων των χρόνων.

(Μονάδες 5)

Γ3.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους παρακάτω όρους του κειμένου: δικασταί, ίδια, αὐτοῖς (γραμμὴ 4), τῶν ὄντων, αὐτοῖς (γραμμὴ 8).

(Μονάδες 5)

Γ3.β. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς την δευτερεύουσα πρόταση της πρώτης περιόδου (εισαγωγή, εκφορά, συντακτικός ρόλος) και να την μετατρέψετε στην ισοδύναμη μετοχή.

(Μονάδες 3)

Γ3.γ. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τη δευτερεύουσα πρόταση: εἴ τις αὐτοῖς ἐγένετο ὠφέλεια τῶν πραγμάτων μεταπεσόντων (εισαγωγή, εκφορά, συντακτικός ρόλος).

(Μονάδες 2)